

Kraków, 31.03.2023

STRESZCZENIE

NATURA RZECZYWISTA KONTRA RZECZYWISTOŚĆ PLASTYKI TEATRALNEJ W OPARCIU O „SKIZ” GABRIELI ZAPOLSKIEJ W REŻYSERII MARII SPISS.

W mojej pracy doktorskiej zająłem się zagadnieniem obecności natury w scenografii teatralnej, jej sposobami na przedstawienie w teatrze i rodzajami interpretacji. Moją analizę opieram na przykładzie realizacji spektaklu „Skiz” Gabrieli Zapolskiej w reżyserii Marii Spiss w Teatrze Ateneum w Warszawie, ale także na innych przykładach z własnej twórczości. Tezą mojej pracy jest twierdzenie, że fragment natury niejako wyjęty z otaczającej nas rzeczywistości i umieszczony na scenie teatralnej jako element scenografii nie jest już tym samym, a jego znaczenie ulega przeobrażeniu. Element ten podlega reinterpretacji zarówno przez autora scenografii, jak i odbiorcę spektaklu, czyli widza.

Punktem wyjścia dla moich rozważań są przykłady z historii scenografii, w których pojawia się natura w różnorodnym wydaniu, poczynając od realizmu, aż po symbolizm i teatr postmodernistyczny. Rozdział, w którym o tym opowiadam, jest zatytułowany „Teatr – świat bez słońca”, ponieważ kluczowym jest fakt, że teatr jest zamknięty w przestrzeni z dala od światła dziennego i dysponuje jedynie światłem sztucznym, które podlega reżyserii. To ono lub jego brak decyduje o naszej percepcji. W kolejnych przykładach zawartych w tym rozdziale potwierdzam, że tak jak w naturalnym środowisku słońce jest energią życiodajną dla natury, tak w teatrze to światło ostatecznie decyduje o bycie lub niebycie tego, co znajduje się na scenie.

W kolejnym rozdziale prezentuję różne sposoby przedstawiania natury na podstawie własnej twórczości: od realnego przeniesienia fragmentów żywej natury, przez jej odwzorowanie i substytuty, aż po przekształcenia, reinterpretacje przywołujące jej obraz.

Następny rozdział to wprowadzenie do treści i problematyki sztuki, a kolejny – w poszczególnych podrozdziałach – opisuje elementy scenografii (ściany, trawę, przeskalowaną głowę łabędzia, reprodukcję obrazu Rousseau), ich znaczenie oraz uzasadnia ich formę w kontekście tematu pracy doktorskiej.

W podsumowaniu dochodzę do wniosków, że w teatrze, w „świecie bez słońca”, działają inne prawa i natura zaproszona do niego jest odbierana inaczej. Ale to nie znaczy, że traci zdolność do życia. Należy tylko poszukać go gdzie indziej. Podobnie jak w analizowanym przykładzie własnej realizacji, czyli w „Skizie”, w której użyłem różnych sposobów na przedstawienie natury, to pojawia się ona jeszcze w metaznaczeniu – jako idea.

~~Włodzisław~~
Włodzisław